

Behovsanalys §6

Osby kommun

Datum	2025-02-13
Uppdragsnummer	1320072559
Utgåva/Status	1

Jurgita Paknia
Uppdragsledare

Wilma Norlin
Louise Söderberg
Handläggare

Mats Vernersson
Granskare

Ordlista

Allmänna vattentjänster:	Tjänster för vatten- och avloppsförsörjning som kommunen ansvarar för att tillhandahålla genom en allmän anläggning.
Avloppsvatten:	Brukat vatten från hushåll, industrier eller andra verksamheter. Innefattar även dagvatten inom detaljplanelagt område.
BDT:	Bad-, disk- och tvättvatten från hushåll.
Bevakningsområde:	Område som inte har behov av allmänt VA idag men rekommenderas fortsatt bevakas då förutsättningar och därmed behoven kan förändras.
Dricksvatten:	Vattnet som fås i kranen. Används som dricksvatten men även till andra ändamål.
Enskild anläggning:	VA-anläggning eller annan anordning för vattenförsörjning eller avlopp som inte är eller ingår i en allmän anläggning.
Gemensamhetsanläggning:	VA-anläggning eller annan anordning som ägs och tas om hand av ett flertal fastigheter gemensamt.
Hälsorekvisit:	Villkor för skydd av människors hälsa enligt lagen om allmänna vattentjänster.
LIS-område:	Utpekat område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen där strandskyddet är differentierat i syfte att främja utveckling av landsbygden.
Miljökvalitetsnorm (MKN):	Anger vilken kvalitet (status) en vattenförekomst ska ha nått vid en viss tidpunkt.
Miljörekvisit:	Villkor för skydd av miljön enligt lagen om allmänna vattentjänster.

Skyddsnivå:	Nivå för miljö- och hälsoskydd som kan vara normal eller hög beroende på om utsläpp inom området riskerar att påverka till exempel vattentäkter, skyddade områden eller badplatser.
Spillvatten:	Vatten från toaletten (svartvatten) tillsammans med bad-, disk- och tvättvatten (BDT-vatten eller gråvatten).
Utbyggnadsområde:	Område som bedöms ha behov av allmänna vattentjänster.
Utredningsområde:	Område där vidare utredning krävs för att fastställa huruvida behov av allmänna vattentjänster föreligger.

Sammanfattning

Den 1 januari 2023 infördes lagändringar i lagen om allmänna vattentjänster (SFS 2006:412). En av ändringarna innebär att det i varje kommun ska finnas en aktuell vattentjänstplan. Vattentjänstplanen ska beskriva kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses.

Inom det kommunala verksamhetsområdet ansvarar VA-huvudmannen för utförandet av vattentjänster. Osby kommun består av 13 200 invånare varav cirka 10 000 ingår i verksamhetsområdet för dricks- och spillvatten. Utanför verksamhetsområdet sker dricksvattenförsörjning och omhändertagande av spillvatten i enskilda anläggningar. I områden där den enskilda VA-försörjningen inte är godtagbar ur miljö- eller hälsosynpunkt kan kommunalt ansvar för VA-försörjningen föreligga. I dessa områden ska kommunen upprätta verksamhetsområde och förse området med allmänna vattentjänster.

I följande utredning har behovet av utbyggnad av allmänna vattentjänster (dricks- och spillvatten) i Osby kommun utretts. Resultatet från utredningen ämnar utgöra underlag till Osby kommuns kommande vattentjänstplan. Behovsbedömning har genomförts för 12 områden som identifierats via GIS-analys och bedömts utgöra samlade bebyggelser. Genomförd behovsbedömning resulterade i behov av inrättande av kommunalt verksamhetsområde för dricks- och spillvatten i tre områden, dessa klassificeras som utbyggnadsområden. För ett område krävs vidare utredning för att fastställa huruvida behov av allmänna vattentjänster föreligger, detta område klassificeras som utredningsområde. I resterande åtta områden bedöms dricksvattenförsörjning och hantering av spillvatten fortsatt kunna ske enskilt, dessa områden klassificeras som bevakningsområden. Bevakningsområdena rekommenderas fortsatt att bevakas eftersom förutsättningarna, och därmed behoven, kan förändras. Vid prioritering av de tre identifierade utbyggnadsområdena erhöles utbyggnadsordningen Östra Genastorp, Skeingestrand och slutligen Sibbarp Norra.

Vid behovsbedömning har samtliga fastigheter inom den samlade bebyggelsen omfattats av utredningen. Inför beslut om inrättande av verksamhetsområde i kommunfullmäktige behöver kommunen ta fram vidare utredningar i syfte att avgöra vilka fastigheter som ska ingå i verksamhetsområdet för respektive vattentjänst.

Innehåll

1.	Inledning	6
1.1	Syfte och avgränsningar	6
2.	Lagar och riktlinjer.....	7
2.1	Lagstiftning	7
2.2	Kommunala styrdokument och bestämmelser	9
3.	Bakgrund	10
3.1	Befintligt verksamhetsområde.....	10
3.2	Enskild VA-försörjning	10
3.3	Recipenter	11
4.	Metod	13
4.1	Identifiering av områden för behovsbedömning.....	13
4.2	Behovsbedömning	13
4.3	Prioritering av utbyggnadsområden	16
5.	Resultat.....	17
5.1	Identifiering av områden.....	17
5.2	Behovsbedömning	18
5.3	Prioritering av utbyggnadsområden	21
6.	Slutsats och vidare arbete.....	22
7.	Referenser	23

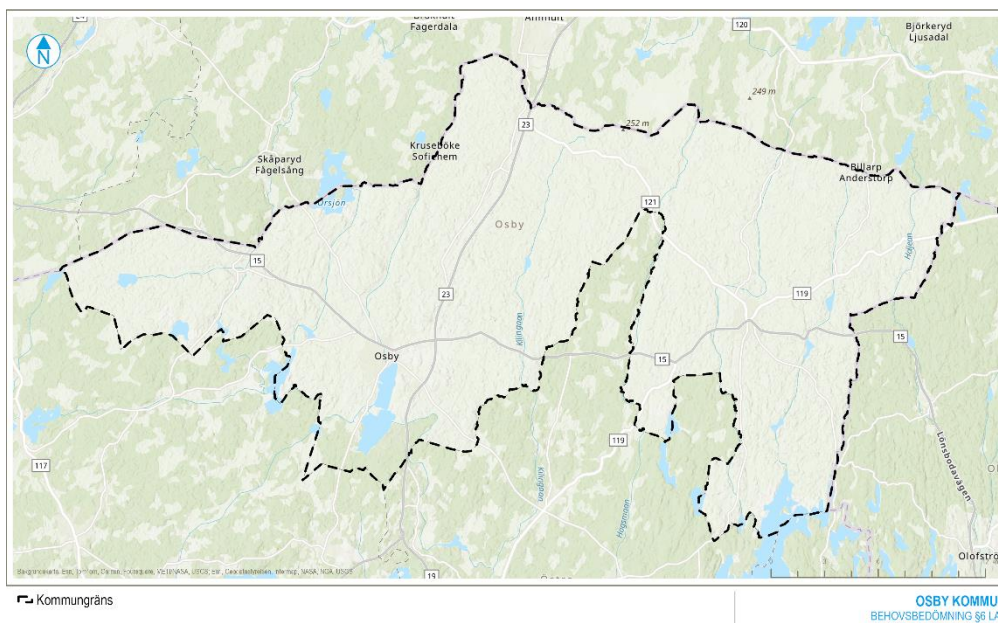
Bilagor

Bilaga 1. Avgränsning vid behovsbedömning

1. Inledning

Den 1 januari 2023 infördes lagändringar i lagen om allmänna vattentjänster (SFS 2006:412). En av ändringarna innebär att det i varje kommun ska finnas en aktuell vattentjänstplan. Vattentjänstplanen ska beskriva kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Med en allmän vattentjänst avses en vattentjänst som kommunen har ett rättsligt bestämmande över och som har ordnats för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lagen om allmänna vattentjänster.

Osby kommun (se Figur 1) består av 13 200 invånare varav cirka 10 000 ingår i verksamhetsområdet för dricks- och spillvatten. Utanför verksamhetsområdet sker dricksvattenförsörjning och omhändertagande av spillvatten i enskilda anläggningar. I områden där den enskilda VA-försörjningen inte är godtagbar ur miljö- eller hälsosynpunkt kan kommunalt ansvar för VA-försörjningen föreligga. I dessa områden ska kommunen upprätta verksamhetsområde och förse området med allmänna vattentjänster.

Figur 1. Översiktsskarta över Osby kommun.

1.1 Syfte och avgränsningar

Syftet med följande utredning är att identifiera områden i Osby kommun som är i behov av allmän dricksvattenförsörjning och/eller allmänt omhändertagande av spillvatten. Vidare syftar utredningen till att prioritera områden som är i behov av allmänna vattentjänster och presentera en utbyggnadsordning. Resultatet av utredningen ämnar utgöra underlag för Osby kommuns kommande vattentjänstplan. Utredningen är avgränsad till att inte omfatta analys av behovet av allmänt omhändertagande av dagvatten.

2. Lagar och riktlinjer

VA-försörjningen styrs av ett flertal lagar, riktlinjer och bestämmelser. I efterföljande avsnitt beskrivs ett urval av den lagstiftning som bedöms vara mest relevant för planering och utbyggnad av allmänna vattentjänster. Vidare presenteras kommunala riktlinjer och strategier som är relevanta i vattenplaneringsarbetet.

2.1 Lagstiftning

2.1.1 Vattendirektivet

Europeiska unionens (EU:s) ramdirektiv för vatten (vattendirektivet) reglerar förvaltningen av medlemsländernas vatten. Direktivet anger att medlemsländerna ska förvalta sina vattenresurser så att kommande generationer ska få tillgång till vatten av god kvalitet i tillräcklig mängd (2000/60/EG). I Sverige är vattendirektivet införlivat i nationell lagstiftning huvudsakligen genom miljöbalken, vattenförvaltningsförordningen samt förordning om vattendelegationer.

Sverige är indelat i fem vattendistrikt som baseras på avrinningsområden där en länsstyrelse i varje distrikt utgör vattenmyndighet, se Figur 2. Osby kommun ingår i Södra Östersjöns vattendistrikt.

Figur 2. Vattenmyndigheternas vattendistrikt (Källa: Vattenmyndigheterna).

För att bedöma statusen för yt- och grundvatten har vattnet inom vattendistriktet delats in i enheter som benämns vattenförekomster. Respektive vattenförekomst har tilldelats en miljökvalitetsnorm (MKN) som är ett mått på den kvalitet som

vattenförekomsten ska ha vid en viss tidpunkt. Ytvattenförekomster har MKN för ekologisk status och kemisk status. Grundvattenförekomster har MKN för kemisk status och kvantitativ status. Recipienternas MKN och statusklassningar återfinns i Vatteninformationssystem Sverige (VISS).

2.1.2 Dricksvattendirektivet

EU:s dricksvattendirektiv anger de krav som ska vara uppfyllda för vatten som är avsett att användas som dricksvatten (EU/2020/2184). Dricksvattendirektivet är i Sverige införlivat genom Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten (LIVSFS 2022:12).

2.1.2.1 Livsmedelsverkets dricksvattenföreskrifter

Livsmedelsverkets dricksvattenföreskrifter innebär bindande kvalitetskrav för dricksvattenanläggningar som i genomsnitt tillhandahåller minst 10 m³ per dygn eller försörjer minst 50 personer med dricksvatten. Det ställs även krav på provtagning hos användare, både vid egen anläggning samt vid avtalsanslutning. För privata dricksvattenanläggningar som tar vatten från egen vattentäkt och som försörjer fler än 50 personer eller mer än 10 m³ per dygn gäller samma lagstiftning med kvalitetskrav och krav på provtagning (LIVSFS 2022:12).

2.1.3 Lagen om allmänna vattentjänster

Lagen om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) syftar till att säkerställa att vatten- och avloppsförsörjning ordnas ur ett långsiktigt perspektiv med hänsyn till skydd för människors hälsa och miljön (SFS 2006:412). Vattentjänstlagen reglerar förhållandet mellan kommun, VA-huvudman och fastighetsägare.

Enligt vattentjänstlagen är det kommunens skyldighet att ordna vattentjänster om det med hänsyn till skydd för människors hälsa eller miljön behöver ordnas i ett större sammanhang för befintlig eller blivande bebyggelse (6§ SFS 2006:412). Det är kommunens ansvar att utreda om det finns ett behov av allmänna vattentjänster. Om behov konstateras ska kommunfullmäktige ta beslut om inrättande av verksamhetsområde, varefter VA-huvudmannen ansvarar för utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen. Fastighetsägare inom verksamhetsområdet ska betala anläggningsavgift vid anslutning samt avgifter för vattentjänsterna enligt gällande VA-taxa.

Den 1 januari 2023 infördes ett tillägg i 6§ i vattentjänstlagen som medför att kommunen i sin bedömning av behovet av allmänna vattentjänster ska ta särskild hänsyn till möjligheten att tillgodose behovet genom en enskild anläggning. Den enskilda anläggningen måste kunna godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

2.1.4 Miljöbalken

Miljöbalken syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö (SFS 1998:808). Vid VA-planering och bedömning om enskild VA-försörjning tillämpas ett flertal paragrafer ur miljöbalken.

Enligt miljöbalken ska avloppsvatten avledas och renas eller omhändertas på annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För detta ändamål ska lämpliga avloppsanordningar utföras (9 kapitlet 7§).

2.2 Kommunala styrdokument och bestämmelser

2.2.1 Översiktsplan

Översiktsplanen är kommunens övergripande strategiska dokument som beskriver hur mark och vatten ska användas på lång sikt. Osby kommuns gällande översiktsplan (Osby kommun a, 2024) beskriver kommunens visioner och inriktning för utveckling av bebyggelsestruktur och infrastruktur.

2.2.2 ABVA

Enligt vattentjänstlagen får kommunen meddela ytterligare föreskrifter för användningen av den allmänna VA-anläggningen. Kommunfullmäktige preciserar då ansvarsförhållandena i ett samlat dokument, Allmänna bestämmelser om användande av allmänna vatten- och avloppsanläggningar (ABVA). I Osby kommuns ABVA (2009) specificeras ett antal regler för användandet av den allmänna VA-anläggningen.

2.2.3 VA-plan

Osby kommuns VA-plan (uppdaterad 2018) beskriver planerad utbyggnad av allmänna vattentjänster. Enligt VA-planen identifieras fyra områden med behov av utbyggnad av kommunalt verksamhetsområde för dricks- och spillvatten (Östra Genastorp, Hasslaröd, Sibbarp Skansen och Skeingestrand). 2013 togs beslut om inrättande av kommunalt verksamhetsområde i Skeingestrand i syfte att minska belastningen från enskilda avlopp på recipienten Skeingesjön.

2.2.4 VA-strategi

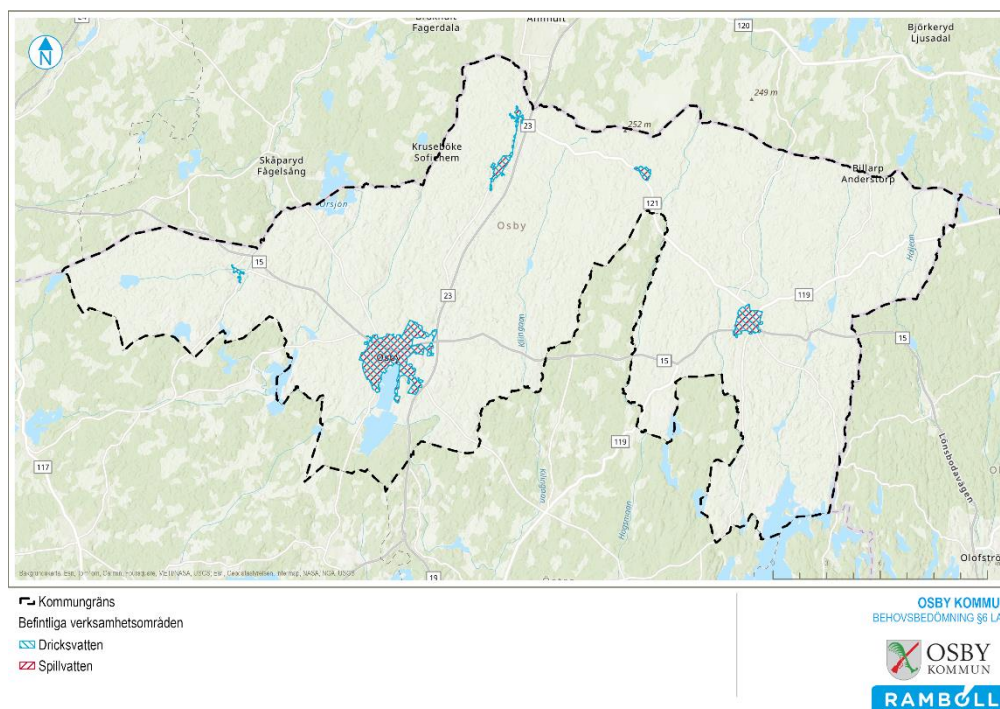
Osby kommuns VA-strategi (reviderad 2020) beskriver VA-försörjningen i Osby kommun i ett nuvarande och framtida perspektiv. Vidare presenteras utmaningar och förutsättningar för den kommunala VA-försörjningen. Enligt beskrivningen av nuvarande dricksvattenförsörjning råder begränsad dricksvattentillgång i Lönsboda, Killeberg och Visseltofta. Vidare finns förorenade områden vilka påverkar grundvattenkvalitet i Lönsboda, Visseltofta och Sibbarp Skansen. I VA-strategin anges tre områden som bedöms omfattas av kommunalt ansvar för VA-försörjningen (Östra Genastorp, Hasslaröd samt Sibbarp Skansen).

I VA-strategin presenteras ett flertal åtgärder för kommunens framtida VA-försörjning, till exempel byggnation av flertalet överföringsledning. Enligt Osby kommun har behoven omvärderats sedan framtagandet och samtliga åtgärder som presenteras i VA-strategin är därmed inte aktuella vid framtagande av denna utredning. Vidare behöver tidigare behovsbedömningar och identifiering av utbyggnadsområden ses över.

3. Bakgrund

3.1 Befintligt verksamhetsområde

Inom det kommunala verksamhetsområdet ansvarar VA-huvudmannen för utförandet av vattentjänster. Osby kommun består av 13 200 invånare varav cirka 10 000 ingår i verksamhetsområdet för dricks- och spillvatten. Befintligt verksamhetsområde i kommunen omfattar tätorterna Osby, Lönsboda och Killeberg samt småorterna Loshult, Hökön och Visseltofta, se Figur 3.

Figur 3. Befintligt verksamhetsområde för dricks- och spillvatten.

Inom kommunen finns ett flertal fastigheter som är anslutna till kommunalt dricks- och spillvattennät via avtal (ej representerade i Figur 3). Osby kommun genomför för nuvarande ett arbete med att uppdatera befintligt verksamhetsområde och inkludera dessa fastigheter.

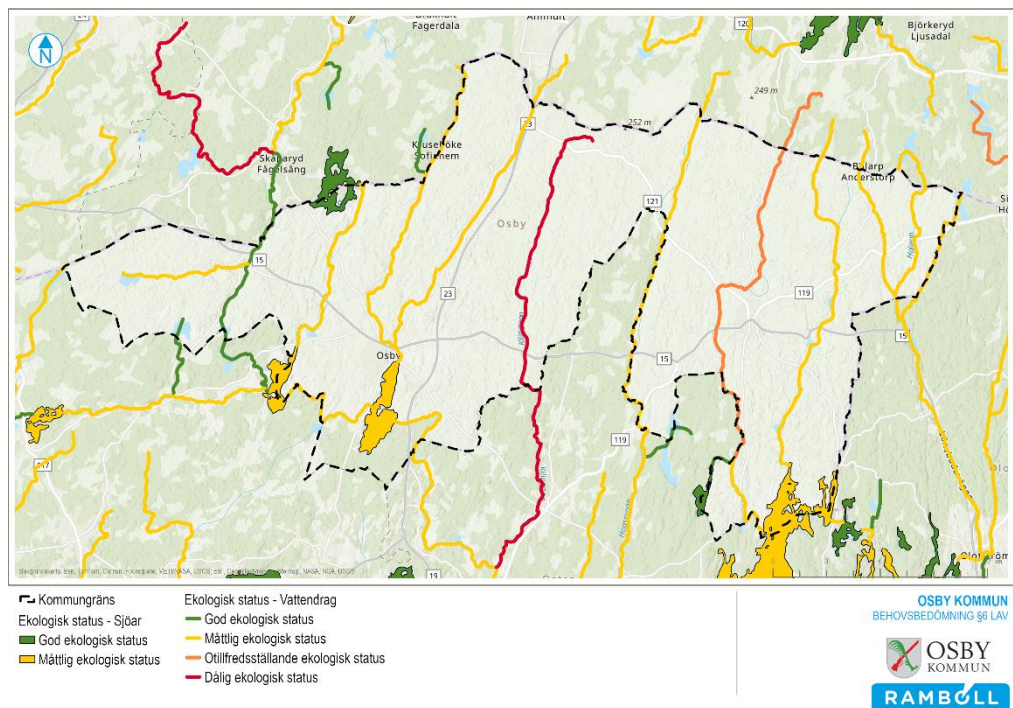
3.2 Enskild VA-försörjning

Utöver kommunens verksamhetsområde sker dricksvattenförsörjningen samt omhändertagandet av spillvatten genom enskilda anläggningar. De enskilda anläggningarna kan vara gemensamma, vilket innebär att de ägs och drivs av flera fastigheter gemensamt i en samfällighet. I Osby kommun finns cirka 1 800 hushåll med enskild dricksvattenförsörjning och hantering av spillvatten. Arbetet med att inventera enskilda spillvattenanläggningar har prioriterats sedan 2010 och majoriteten av anläggningarna är idag inventerade. Flertalet av de enskilda spillvattenanläggningar som har inventerats är i behov av åtgärd (Osby kommun b, 2017).

3.3 Recipienter

Enskilda spillvattenanläggningar kan medföra utsläpp av näringsämnen till den recipient som det reade vattnet leds till. Näringsbelastningen kan påverka recipientens ekologiska status samt möjlighet att uppnå MKN.

I Osby kommun finns 25 ytvattenförekomster varav sex bedöms ha god ekologisk status. 17 ytvattenförekomster har måttlig status, en har otillfredsställande status och en har dålig status. 15 av dessa vattenförekomster bedöms vara drabbade av övergödning på grund av näringsbelastning. Samtliga ytvattenförekomster uppnår ej god kemisk status vilket beror på överskridande halter av kvicksilver och polybromerade difenyletrar (PBDE). Dessa ämnen överskrider gällande gränsvärden i samtliga av Sveriges ytvattenförekomster på grund av atmosfärisk deposition (VISS, 2024). I Figur 4 presenteras ytvattenförekomster inom kommunen samt dess ekologiska status.

Figur 4. Ytvattenförekomster (sjöar och vattendrag) i Osby kommun samt ekologisk status (VISS, 2024).

I Tabell 1 presenteras ekologisk status och miljö kvalitetsnorm för de ytvattenförekomster som varit relevanta vid bedömning av behov av allmänna vattentjänster.

Tabell 1. Ytvattenförekomster, ekologisk status samt miljö kvalitetsnorm för vattenförekomster relevanta för behovsbedömning.

Vattenförekomst	Ekologisk status	Miljö kvalitetsnorm
Lillån	Måttlig	God ekologisk status 2033
Osby sjön	Måttlig	God ekologisk status 2033
Skeingesjön	Måttlig	God ekologisk status 2033
Helge å	Måttlig	God ekologisk status 2033
Skräbeån	Måttlig	God ekologisk status 2033
Strönhultsbäcken	Måttlig	God ekologisk status 2033

4. Metod

I efterföljande avsnitt beskrivs den metod som har applicerats vid identifiering av områden, behovsbedömning samt prioritering av utbyggnadsområden. Metoden som appliceras vid behovsbedömning baseras på rättsfall och syftar till en systematisk och rättssäker bedömning som om behov av allmänna vattentjänster föreligger genom uppfyllnad av miljörekvisitet och/eller hälsorekvisitet.

4.1 Identifiering av områden för behovsbedömning

Enligt vattentjänstlagen är en förutsättning för kommunens skyldighet att upprätta verksamhetsområde att tjänsterna ska ordnas i ett större sammanhang. Enligt förarbeten till vattentjänstlagen har 20–30 hus med ett avstånd om maximalt 100 m mellan varandra (prop. 1955:121 s. 61, prop. 2005/06:78 s. 42) ansetts utgöra ett riktmärke. Detta under förutsättning att det finns ett behov med hänsyn till skydd för människors hälsa och/eller miljön.

För att identifiera områden som utgör en samlad bebyggelse och där behov av allmänna vattentjänster kan föreligga har en GIS-analys genomförts. Analysen baseras på kommunens underlag ur adressregister samt inhämtat underlag avseende bostäder i Scalgo Live. Respektive bostad har tilldelats en buffertzona med en diameter om 100 samt 200 m, varpå områden som uppfyller riktvärdet kan identifieras. Buffertzoner om 200 m har applicerats i syfte att identifiera ytterligare områden som utgör ett större sammanhang (även om avståndet mellan bostäder då överstiger 100 m) eftersom behov av allmänna vattentjänster även kan föreligga i dessa områden beroende på förutsättningar. Vidare har områden som omfattas av närhetsprincipen identifierats med buffertzoner om 200 m diameter.

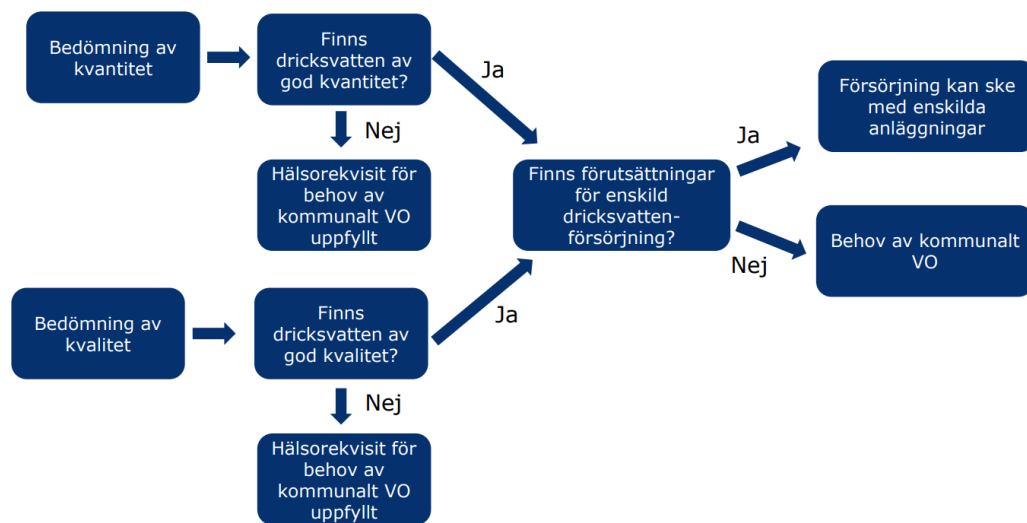
4.2 Behovsbedömning

För de områden som identifierats och bedömts utgöra en samlad bebyggelse har behovsbedömning genomförts i syfte att avgöra om behov av inrättande av kommunalt verksamhetsområde föreligger ur miljö- eller hälsoskäl. I följande avsnitt presenteras metoden för behovsbedömning av dricksvatten och spillvatten.

Om behov av inrättande av kommunalt verksamhetsområde för dricks- eller spillvatten bedöms föreligga klassificeras området som ett **utbyggnadsområde**. Om vidare utredning krävs för att fastställa huruvida behov av allmänna vattentjänster föreligger klassificeras området som ett **utredningsområde**. Om dricksvattenförsörjning samt omhändertagande av spillvatten bedöms kunna ske med enskilda anläggningar klassificeras området som ett **bevakningsområde**. Områdena är fortsatt under bevakning eftersom förutsättningar och därmed behovet kan ändras i framtiden.

4.2.1 Dricksvatten

I Figur 5 presenteras ett processschema över metoden för bedömning av behov av inrättande av kommunalt verksamhetsområde för dricksvatten. Bedömningen omfattar bedömning av dricksvattenkvantitet samt dricksvattenkvalitet. Bedömningarna avser utreda om dricksvattenförsörjningen behöver ordnas allmänt med hänsyn till skyddet för människors hälsa. Om dricksvatten av god kvantitet och kvalitet inte bedöms finnas och försörjning inte kan ske med enskilda anläggningar föreligger behov av inrättande av kommunalt verksamhetsområde för dricksvatten.

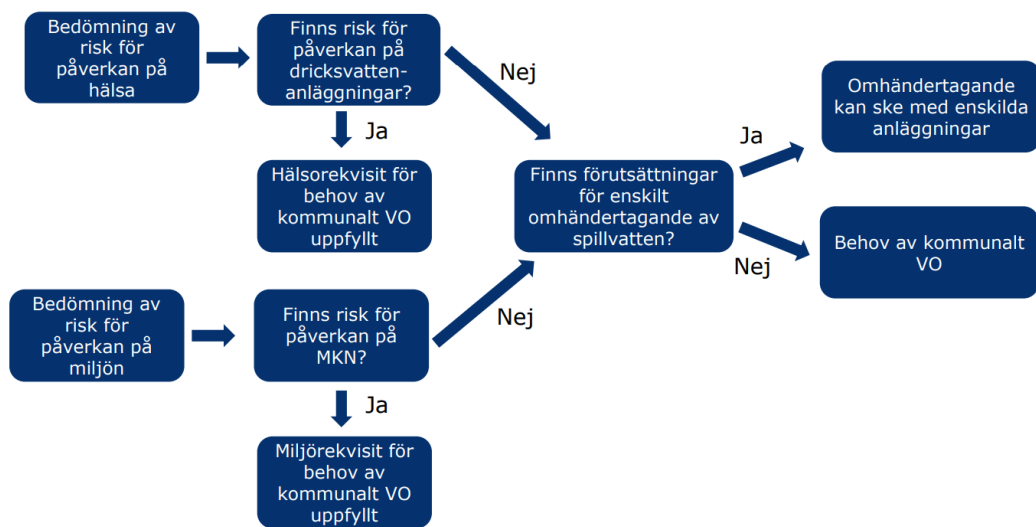

Figur 5. Processschema för metod av behovsbedömning av dricksvatten.

Vid bedömningen beaktas kommunens interna underlag avseende planerad bebyggelse, dricksvattenkvalitet och kvantitet samt nationellt kartunderlag från till exempel länsstyrelsen och Sveriges Geologiska Undersökning (SGU).

4.2.2 Spillvatten

I Figur 6 presenteras ett processschema över metoden för bedömning av behov av inrättande av kommunalt verksamhetsområde för spillvatten. Bedömningen omfattar bedömning av risk för påverkan på människors hälsa samt risk för påverkan på miljön. Om enskilda spillvattenanläggningar riskerar att påverka människors hälsa eller miljön och behovet inte kan tillgodoses med enskilda anläggningar föreligger behov av inrättande av kommunalt verksamhetsområde för spillvatten.

Figur 6. Processschema för metod av behovsbedömning av spillvatten.

Vid bedömningen beaktas kommunens interna underlag avseende status hos befintliga spillvattenanläggningar samt nationellt kartunderlag från till exempel länsstyrelsen och VISS.

4.3 Prioritering av utbyggnadsområden

För de områden där ett behov av inrättande av kommunalt verksamhetsområde kan konstateras behöver utbyggnaden prioriteras. Vid prioritering av utbyggnadsområden har en prioriteringsmodell applicerats för att avgöra i vilken ordning utbyggnad bör ske. Modellen omfattar 12 faktorer inom hälsoskydd, miljöskydd och samhälle vilka visas i Tabell 2. Syftet med att utvärdera samhällsfaktorn täckningsgrad för anläggningsavgift är inte att presentera kostnaden för VA-utbyggnad utan att beakta ekonomiska aspekter av VA-utbyggnad vid prioritering. I modellen har hälsoskyddsfaktorer 50 % vikt, miljöskyddsfaktorer 25 % vikt och samhällsfaktorer 25 % vikt. Respektive faktor ges 1, 3 eller 5 poäng vilka appliceras på den vattentjänst som faktorn är aktuell för.

Tabell 2. Faktorer för prioritering av utbyggnad av allmänna vattentjänster.

Hälsoskydd (50%)	Miljöskydd (25%)	Samhälle (25%)
Allmänna badplatser	Strandskydd	Antal hushåll
Råvatten/dricksvattenkvalitet	Riksintresse/naturreservat /naturvårdsområde	Täckningsgrad för anläggningsavgift
Råvattenkvantitet	Befintliga enskilda spillvattenanläggningar	
Utpekad som möjlig vattentäkt	Recipientstatus (MKN)	
Bebyggelseäthet		
Översvämningsproblematik		

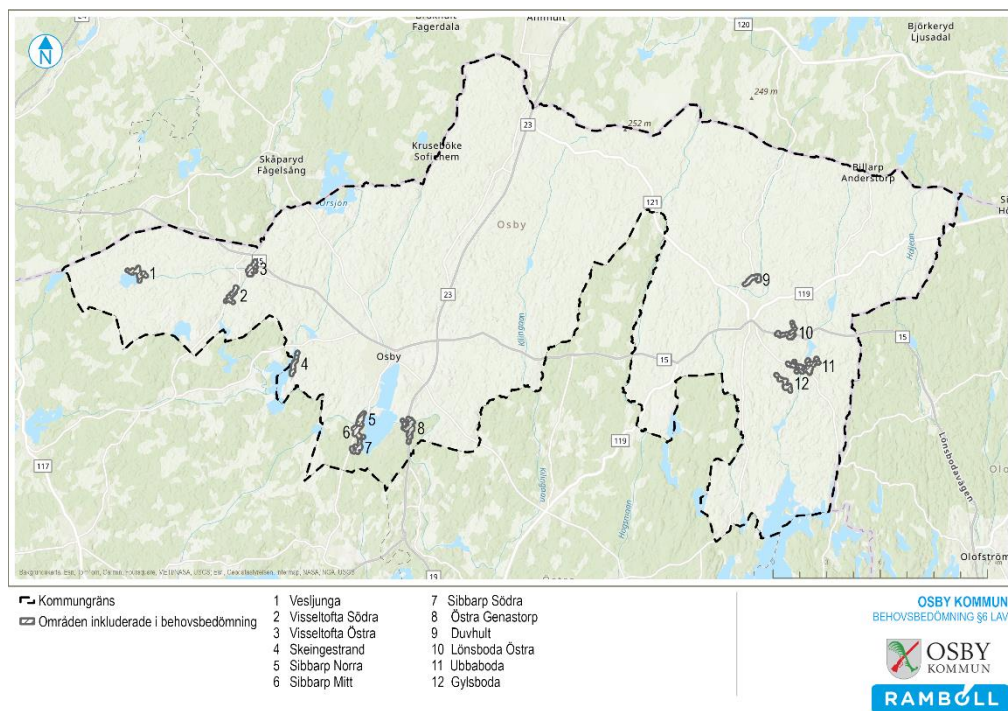
Resultatet av prioriteringsmodellen är en rangordnad lista över de områden där behov av allmänna vattentjänster har konstaterats. Resultatet av prioriteringen bör vid kommande verksamhetsplanering arbetas om till en tidsatt VA-utbyggnadsplan som beaktar kommunens tillgång till personella och ekonomiska resurser.

5. Resultat

I efterföljande avsnitt presenteras resultatet från identifiering av områden, genomförda behovsbedömningar samt prioritering av utbyggnadsområden.

5.1 Identifiering av områden

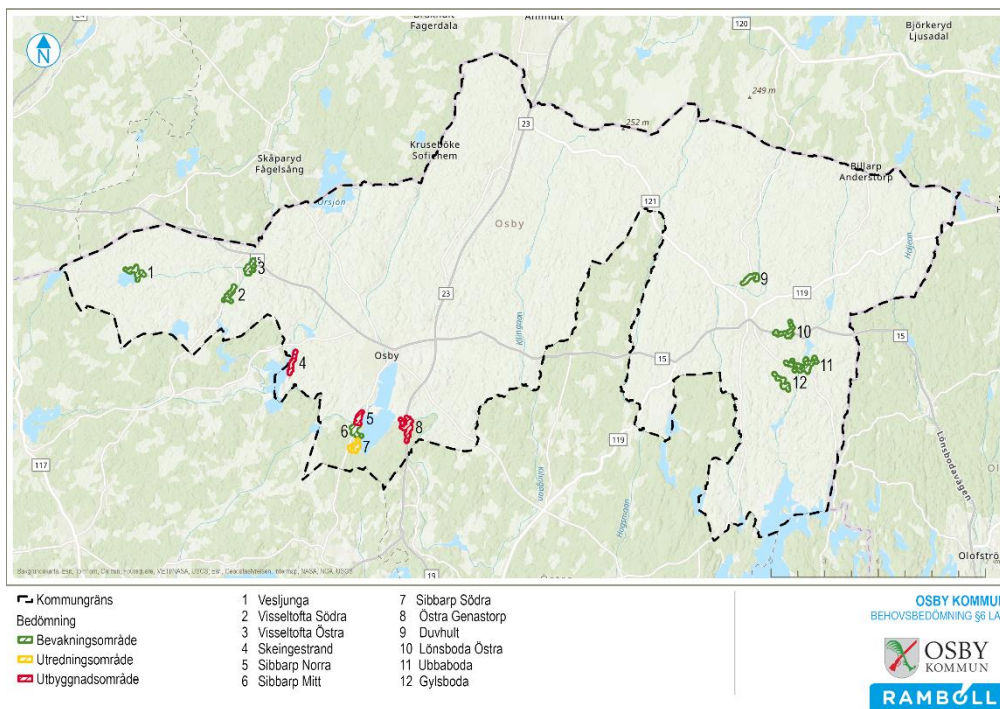
I Figur 7 presenteras de områden som har bedömts utgöra en samlad bebyggelse och där behovsbedömning har genomförts. Totalt har 12 områden identifierats. Behovsbedömningens avgränsning för respektive område redovisas i bilaga 1.

Figur 7. Identifierade områden där behovsbedömning har genomförts.

5.2 Behovsbedömning

I Figur 8 presenteras resultatet av genomförd behovsbedömning med klassificering av utbyggnadsområden, utredningsområden samt bevakningsområden. Resultatet av behovsbedömningen för respektive område sammanfattas i följande avsnitt.

Figur 8. Resultat av behovsbedömningar med klassificering av utbyggnadsområden, utredningsområden och bevakningsområden.

5.2.1 Utbyggnadsområden

I efterföljande avsnitt presenteras de områden där behov av allmänna vattentjänster har bedömts föreligga.

5.2.1.1 Sibbarp Norra

Sibbarp Norra är ett område som domineras av permanentboende. I området finns ett antal fastigheter som är anslutna till kommunalt dricksvattennät via avtal. Dessa fastigheter planeras att inkluderas i verksamhetsområdet för dricksvatten vilket leder till att ytterligare fastigheter inom Sibbarp Norra bör ingå i verksamhetsområdet med hänsyn till närhetsprincipen. I området finns risk för bristande dricksvattenkvalitet på grund av markföroreningar som härrör från en tidigare kemtvätt varpå hälsorekvisitet uppfylls. Hög skyddsnivå råder för ett antal fastigheter och befintliga enskilda spillvattenanläggningar uppnår generellt inte den reningseffekt som krävs vid hög skyddsnivå för hälsoskydd. Detta föranleder uppfyllnad av miljörekvisitet. Behov av inrättande av kommunalt verksamhetsområde för dricks- och spillvatten bedöms därmed föreligga.

5.2.1.2 Skeingestrand

Även i Skeingestrand finns ett antal fastigheter som är anslutna till kommunalt dricksvattennät via avtal. När dessa fastigheter inkluderas i verksamhetsområdet omfattas ytterligare fastigheter i Skeingestrand av närhetsprincipen och bör därmed ingå i verksamhetsområde för dricksvatten. Skeingestrand är beläget inom vattenskyddsområde för en utpekad viktig regional vattentäkt och hög skyddsnivå råder för samtliga fastigheter. Ett stort antal befintliga enskilda spillvattenanläggningar är i behov av åtgärd då anläggningarna inte uppnår den reningseffekt som krävs vid hög skyddsnivå för hälsoskydd. Kommunens översiktsplan beskriver att hållbara avloppslösningar ska prioriteras i Skeingestrand i syfte att minska påverkan från enskilda avlopp på Skeingesjön.. Kommunalt verksamhetsområde för dricks- och spillvatten bör därmed upprättas.

5.2.1.3 Östra Genastorp

Östra Genastorp domineras av permanentboende och klassificeras som en småort (50–199 invånare) (Statistikmyndigheten, SCB, 2025). I området finns ett stort antal enskilda spillvattenanläggningar som är i behov av åtgärd då de saknar tillstånd och bedöms ha bristfällig rening. Anläggningarna riskerar att utgöra en negativ påverkan på recipienten Helge å och därmed bedöms miljörekvisitet vara uppfyllt. Området är även tätbebyggt i vissa delar varpå det bedöms finnas risk för att spillvattenanläggningarna påverkar dricksvattenkvalitet i enskilda brunnar. Detta föranleder att förutsättningarna för enskild VA-försörjning är begränsade. Behov av inrättande av kommunalt verksamhetsområde för dricks- och spillvatten bedöms därmed föreligga.

5.2.2 Utredningsområden

I efterföljande avsnitt presenteras de områden där vidare utredning krävs för att fastställa huruvida behov av allmänna vattentjänster föreligger.

5.2.2.1 Sibbarp Södra

Sibbarp Södra är beläget vid Osbysjön och domineras av fritidshusbebyggelse. Området är beläget söder om känd föroreningskälla (tidigare kemtvätt), med hänsyn till grundvattenströmningens riktning bedöms dricksvattenkvalitet i området inte vara påverkad. Majoriteten av spillvattenanläggningarna i området är slutna tankar med separat BDT-avlopp. BDT-avloppens status är i stor utsträckning okänd då dessa inte har inventerats. Kommunen behöver därför genomföra inventering och tillsyn av enskilda spillvattenanläggningar i området för att vidare bedöma behovet av allmänna vattentjänster.

5.2.3 Bevakningsområden

I efterföljande avsnitt presenteras de områden där dricksvattenförsörjning och hantering av spillvatten bedöms kunna ske enskilt. Områdena är fortsatt under bevakning eftersom förutsättningar och därmed behoven kan komma att ändras, exempelvis vid tillkommande bebyggelse eller ökad andel permanentboende.

5.2.3.1 Vesljunga

I Vesljunga bedöms dricksvatten av god kvantitet och kvalitet finnas. Enskilda spillvattenanläggningar utgörs främst av markbaserade anläggningar där en stor andel bedöms ha en godkänd rening. En allmän badplats är belägen i anslutning

till området, badvattnet provtas regelbundet och kvaliteten har varit god under föregående år. Goda förutsättningar för enskild dricksvattenförsörjning och hantering av spillvatten bedöms därmed föreligga. Området är ett utpekade LIS-område i Osby kommuns översiktsplan och bör därmed bevakas gällande kommande exploatering.

5.2.3.2 *Sibbarp Mitt*

I Sibbarp Mitt bedöms dricksvatten av god kvantitet och kvalitet finnas. Området är beläget söder om känd föroreningskälla, dricksvattenkvaliteten bedöms inte vara påverkad med hänsyn till grundvattnets strömningsriktning. Enskilda spillvattenanläggningar består av infiltrationer och slutna tankar där majoriteten bedöms ha en godkänd rening. Goda förutsättningar för enskild dricksvattenförsörjning och hantering av spillvatten bedöms föreligga. Området rekommenderas bevakas då det finns indikationer om tillkommande bebyggelse. Vidare bör resultat av utredning av enskilda spillvattenanläggningar i Sibbarp Södra beaktas vid behovsbedömning. Vid behov av allmänna vattentjänster i Sibbarp Södra kan även utbyggnad inom Sibbarp Mitt vara förordad.

5.2.3.3 *Visseltofta Södra*

Visseltofta Södra är beläget längs med Helge å söder om Visseltofta småort. I området bedöms dricksvatten av god kvantitet och kvalitet finnas. I Visseltoftas dricksvattenverk råder bristande grundvattentillgång samt föroreningar vilka påverkar grundvattenkvalitet, dessa brister är dock endast relaterade till verket och kvalitets- eller kvantitetsbrist bedöms inte råda inom aktuellt område. Enskilda spillvattenanläggningar utgörs främst av infiltrationsanläggningar. Samtliga inventerade anläggningar har tillstånd och god rening. Goda förutsättningar för enskild dricksvattenförsörjning och hantering av spillvatten bedöms därmed föreligga. Området rekommenderas att bevakas gällande tillkommande bebyggelse.

5.2.3.4 *Visseltofta Östra*

Visseltofta Östra är beläget öster om Visseltofta småort åtskild av Helge å. I området bedöms dricksvatten av god kvantitet och kvalitet finnas. I Visseltoftas dricksvattenverk råder bristande grundvattentillgång samt föroreningar vilka påverkar grundvattenkvalitet, dessa brister är dock endast relaterade till verket. Enskilda spillvattenanläggningar består främst av infiltrationer och minireningsverk där samtliga förutom en fastighet har tillstånd och godkänd rening. Goda förutsättningar för enskild dricksvattenförsörjning och hantering av spillvatten bedöms därmed föreligga. Området rekommenderas att bevakas gällande tillkommande bebyggelse.

5.2.3.5 *Duvhult*

Duvhult är beläget norr om Lönsboda och har en stor andel permanentboende. I Duvhult bedöms dricksvatten av god kvantitet och kvalitet finnas. Enskilda spillvattenanläggningar består främst av infiltrationer där de flesta anläggningar har tillstånd och godkänd rening. Goda förutsättningar för enskild dricksvattenförsörjning och hantering av spillvatten bedöms därmed föreligga. Området rekommenderas att bevakas gällande tillkommande bebyggelse.

5.2.3.6 Lönsboda Östra

Lönsboda Östra är beläget öster om Lönsboda tätort. I området bedöms dricksvatten av god kvantitet och kvalitet finnas. I Lönsboda dricksvattenverk förekommer bristande kvantitet och förorenad mark som påverkar grundvattenkvalitet. Dessa brister är dock endast relaterade till verket och bedöms inte påverka dricksvattenkvaliteten i aktuellt område. Enskilda spillvattenanläggningar består främst av infiltrationer där cirka hälften saknar tillstånd och bedöms ha en bristfällig rening. Området är relativt glesbebyggt varpå förutsättningar för enskild VA-försörjning bedöms föreligga. Kommunen behöver dock prioritera tillsyn av enskilda spillvattenanläggningar i området. Vidare rekommenderas området bevakas avseende tillkommande bebyggelse.

5.2.3.7 Ubbaboda

Ubbaboda är beläget söder om Ubbasjön. I området bedöms dricksvatten av god kvantitet och kvalitet finnas. Enskilda spillvattenanläggningar består främst av infiltrationer där de flesta fastigheter har tillstånd och godkänd rening. Goda förutsättningar för enskild dricksvattenförsörjning och hantering av spillvatten bedöms därmed föreligga. Området rekommenderas att bevakas gällande tillkommande bebyggelse.

5.2.3.8 Gylsboda

I Gylsboda, norr om Gylsboda gyl, bedöms dricksvatten av god kvantitet och kvalitet finnas. Enskilda spillvattenanläggningar består främst av infiltrationer där de flesta fastigheter har tillstånd och godkänd rening. Goda förutsättningar för enskild dricksvattenförsörjning och hantering av spillvatten bedöms därmed föreligga. Området rekommenderas att bevakas gällande tillkommande bebyggelse.

5.3 Prioritering av utbyggnadsområden

I Tabell 3 presenteras prioritering av identifierade utbyggnadsområden vid applicering av prioriteringsmodell enligt Tabell 2.

Tabell 3. Utbyggnadsordning enligt prioriteringsmodell.

Utbyggnadsordning	Område
1	Östra Genastorp
2	Skeingestrand
3	Sibbarp Norra

Resultatet av prioriteringen bör vid kommande verksamhetsplanering arbetas om till en tidsatt VA-utbyggnadsplan som beaktar kommunens tillgång till personella och ekonomiska resurser.

6. Slutsats och vidare arbete

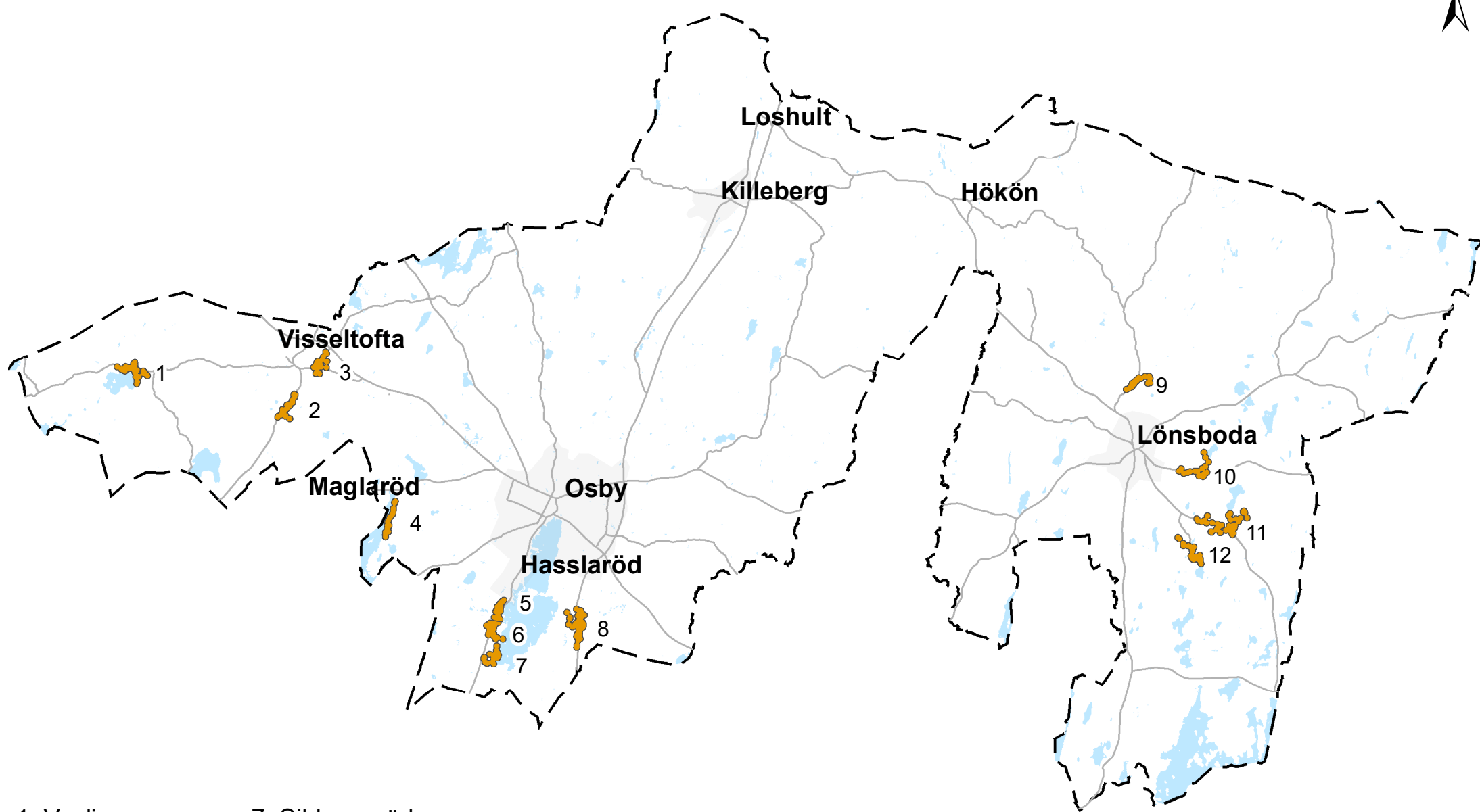
Inom kommunen identifierades 12 områden som bedömdes utgöra en samlad bebyggelse där behovsbedömning har genomförts. Bedömningarna resulterade i tre utbyggnadsområden, ett utredningsområde och åtta bevakningsområden. Prioritering av utbyggnadsområdena resulterade i utbyggnadsordningen Östra Genastorp, Skeingestrand och slutligen Sibbarp Norra.

Vid behovsbedömning har samtliga fastigheter inom den samlade bebyggelsen omfattats av utredningen. Inför beslut om inrättande av verksamhetsområde i kommunfullmäktige behöver kommunen ta fram vidare utredningar i syfte att avgöra vilka fastigheter som ska ingå i verksamhetsområdet för respektive vattentjänst.

Följande utredning har endast omfattat behovsbedömning avseende dricks- och spillvatten. I tätbebyggda områden kan även behov av inrättande av kommunalt verksamhetsområde för dagvatten föreligga vilket rekommenderas utredas vidare.

7. Referenser

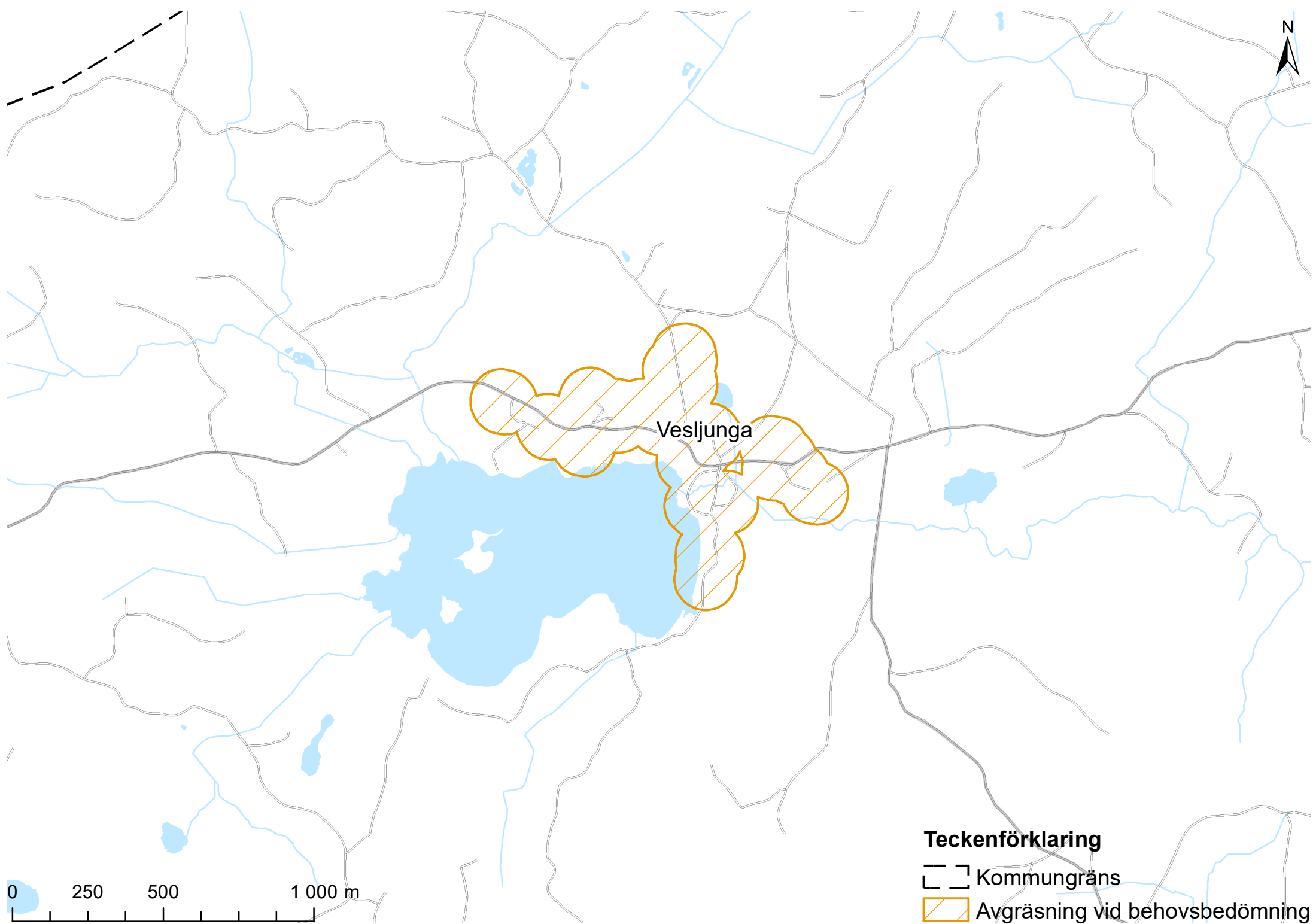
- Osby kommun a. (2024). *Översiktsplan 2040 för Osby kommun.*
- Osby kommun b. (2017). *Det livsviktiga vattnet - VA-strategi för Osby kommun.*
Reviderad 2020.
- Osby kommun, & SBVT. (2018). *VA-plan.* Uppdaterad 2018.
- Statistikmyndigheten, SCB. (den 16 januari 2025). *Öppna geodata för småorter.*
Hämtat från <https://www.scb.se/vara-tjanster/oppna-data/oppna-geodata/smaorter/>
- VISS. (den 31 10 2024). *Osby - Kommun.* Hämtat från Områdesstatistik:
<https://viss.lansstyrelsen.se/AreaStatisticsForm.aspx?subUnitType=0&watertype=AW&quantity=Count&area=4%2C226&tab=>

1. Vesl junga	7. Sibbarp södra
2. Visseltofta södra	8. Östra Genastorp
3. Visseltofta östra	9. Duvhult
4. Skeingestrand	10. Lönsboda östra
5. Sibbarp norra	11. Ubbaboda
6. Sibbarp mitt	12. Gylsboda

Teckenförklaring

- Kommungräns
- Avgränsning vid behovsbedömning

Vesl junga

Teckenförklaring

— Kommungräns

Avgräsning vid behovsbedömning

0 250 500 1 000 m

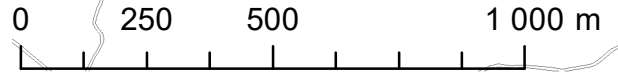
Visseltofta

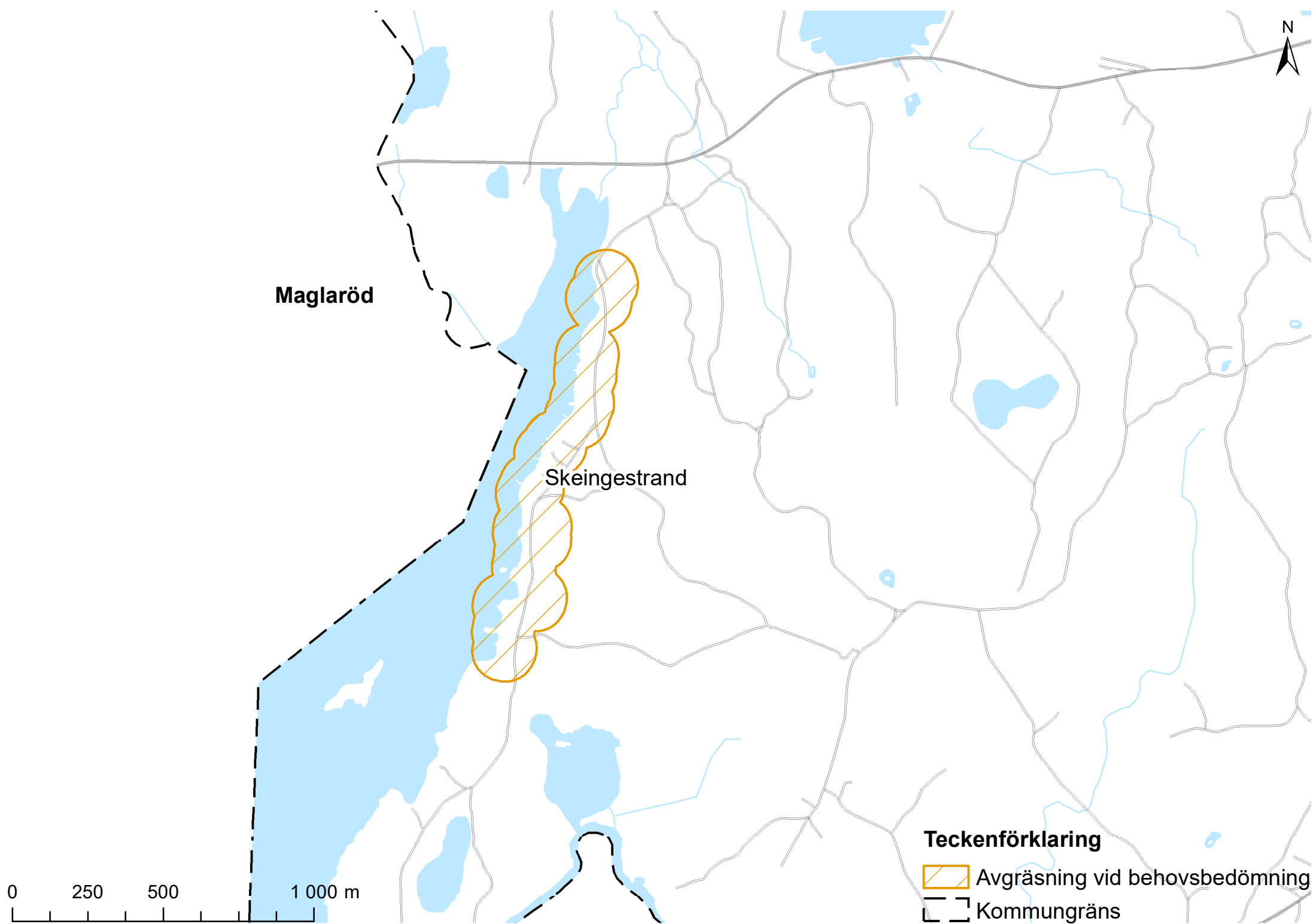
Visseltofta östra

Visseltofta södra

Teckenförklaring

- Avgräsning vid behovsbedömning
- Kommungräns

Maglaröd

Skeingestrand

Teckenförklaring

- Avgräsning vid behovsbedömning
- Kommungräns

0 250 500 1 000 m

Sibbarp norra

Sibbarp mitt

Sibbarp södra

0 250 500 1 000 m

Teckenförklaring

□ □ Kommungräns

▨ ▨ Avgräsning vid behovsbedömning

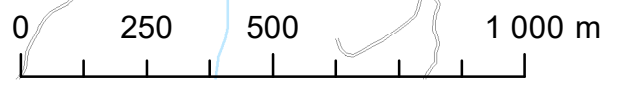

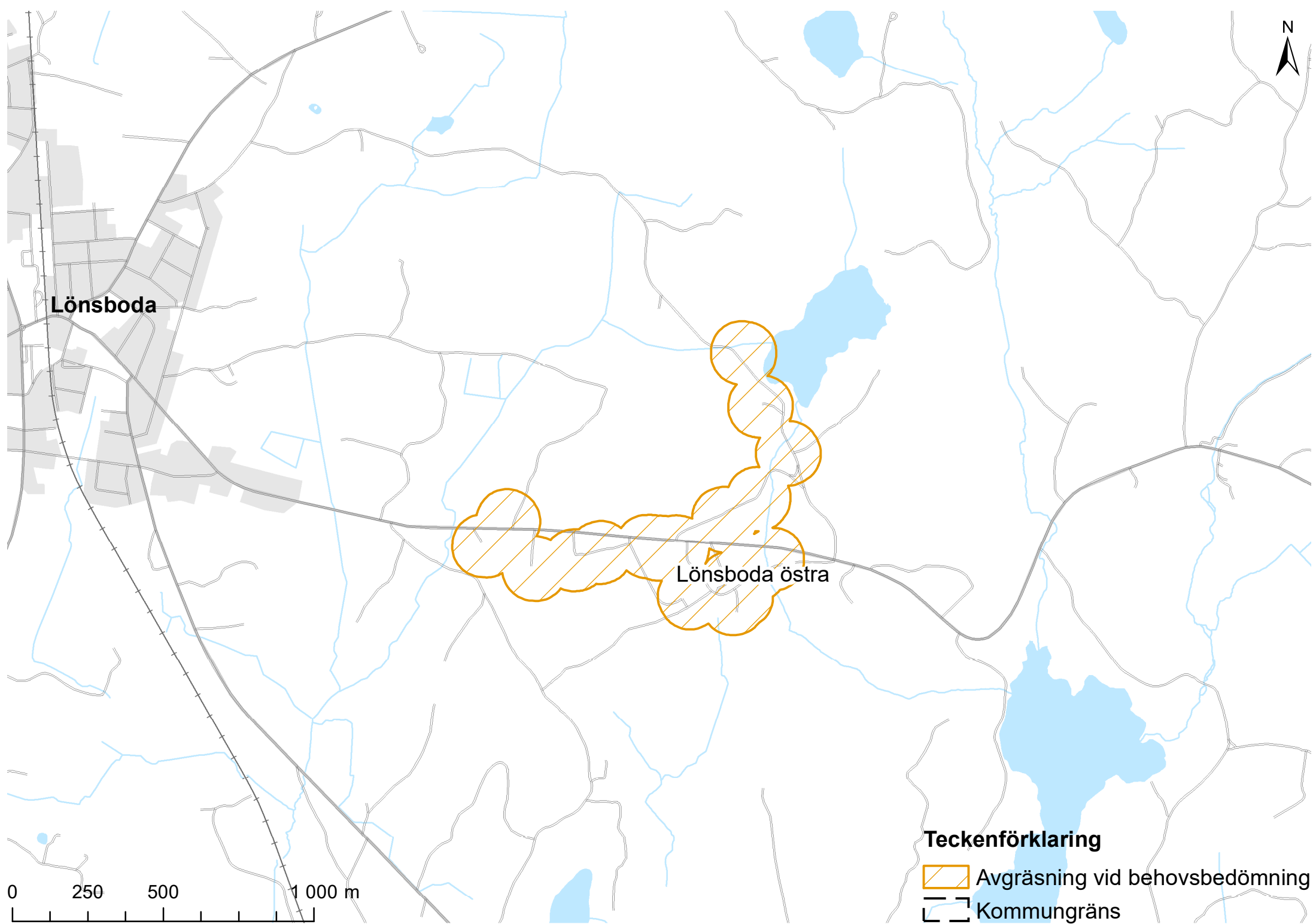

Duvhult

Teckenförklaring

- Avgräsning vid behovsbedömning
- Kommungräns

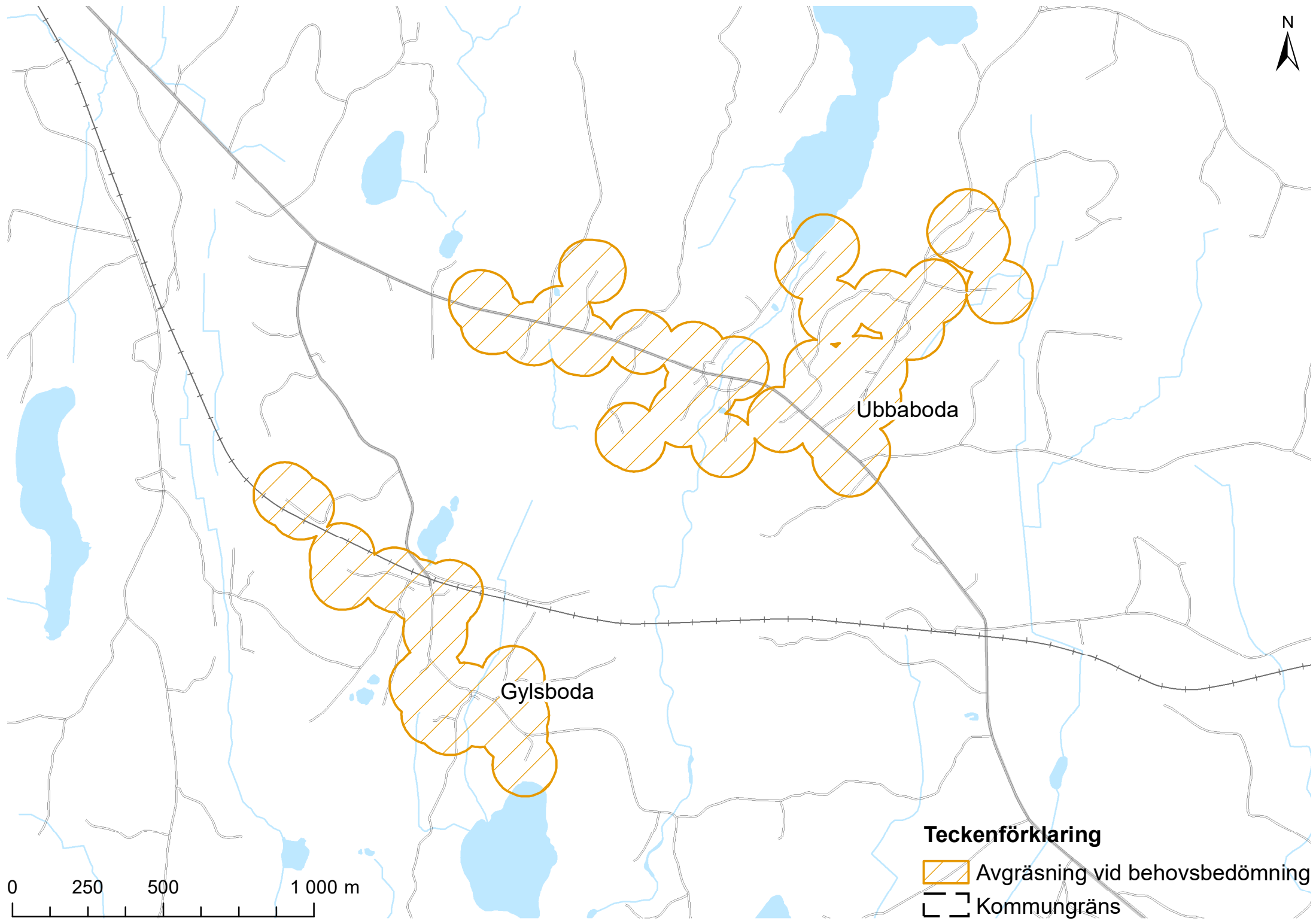

Lönsboda

Lönsboda östra

Teckenförklaring

- Avgräsning vid behovsbedömning
- Kommungräns

Ubbaboda

Gylsboda

Teckenförklaring

- Avgräsning vid behovsbedömning
- Kommungräns

